

V.l.n.r. Bert Carpaij, Nena Jansen, Jens Resoort, Joep te Raaij en Lynn van Onna.

COOL ALS HET ECHT WORDT UITGEVOERD

Wat het technasium voor veel leerlingen aantrekkelijk maakt, is dat ze werken aan projecten die ook echt uitgevoerd worden. Zo gaan de vwo-tweedeklassers de komende maanden aan de slag voor een school in Ghana, waar kinderen met een fysieke of verstandelijke beperking onderwijs krijgen. Rond de school moet van alles gebeuren.

Het project is aangedragen door technasiumdocent Bert Carpaij. Zijn nicht Margreet emigreerde na een loopbaan in het speciaal onderwijs naar Ghana. Daar worden kinderen met een verstandelijke beperking verborgen gehouden, terwijl kinderen met een fysieke beperking de school niet kunnen bereiken. Bert Carpaij: "Dat is een groot verschil met Nederland. We gaan tijdens het Dickensfestival geld inzamelen voor het project. Dan zie je de cliënten van het Horsterpark er helemaal bij horen, terwijl er in Ghana schaamte is voor mensen met een beperking." Dankzij Margreet staat er inmiddels een Lumen Mundi-

school (*licht van de wereld*) in Siniensi, een dorp in het noorden van Ghana. De school heeft twee klassen voor in totaal zestien kinderen, die met een krakkemikkige driewieler met een bak achterop worden opgehaald en teruggebracht. "Er is veel bereikt, maar er is nog veel meer nodig", vertelt Bert. Bijvoorbeeld een aangepaste speeltuin, een beter vervoermiddel en een oplossing om regenwater voor de moestuin vast te houden (Ghana heeft één extreem droog en één extreem nat seizoen).

ARMSPIEREN TRAINEN

De vwo-tweedeklassers Nena, Lynn, Joep en Jens hopen dat ze met elkaar een groepje mogen vormen en gaan dan voor de aangepaste speeltuin. Nena: "Voor deze kinderen is het leuk als ze straks ook kunnen spelen en het zou cool zijn als wat wij bedenken echt wordt gerealiseerd." Joep heeft in Didam, waar hij woont, al een speeltoestel gezien wat mogelijk als inspiratiebron kan dienen: "Het is een soort schommel, waarmee je je armspieren kunt trainen. Maar we moeten rekening houden met de materialen

die ze daar hebben. Ik hoop dat de kinderen in Ghana met net zoveel plezier kunnen spelen als wij, maar ik snap dat hun leefomstandigheden heel anders zijn." Behalve ideeën is er ook geld nodig. Lynn: "Daarom hebben we een kraampje tijdens het Dickensweekend (9, 10 en 11 december, red.) in het Horsterpark. Bezoekers kunnen op de foto voor een in Ghana-stijl beschilderde achterwand en we verkopen producten uit Ghana." Voor het beschilderen van de achterwand en ook het tekenen van de ideeën voor de speeltuin kijken Nena, Lynn en Joep meteen naar Jens, de 'ontwerper' van het groepje. "Ik vind het allebei leuk. Voor technische tekeningen heb je creativiteit nodig, in de achterwand kan ik veel kleur kwijt", zegt Jens.

IDEËNBEDENKERS

Bert Carpaij legt uit dat in een technasiumteam verschillende kwaliteiten aanwezig moeten zijn. "Bijvoorbeeld een aanjager, een technicus, een tekenaar, een onderzoeker en een verslagmaker. Die capaciteiten vind je nooit in één

persoon." Jens is dus de ontwerper, Joep is sterk in presenteren, voor powerpoints moet je bij Nena zijn en Lynn noemt zichzelf "de serieuze persoon", die het goede voorbeeld geeft en zo iedereen bij de les houdt. Daarnaast zijn het stuk voor stuk steengoede ideeënbedenkers. Jens, Joep, Lynn en Nena kozen voor Candea vanwege het technasium. Het is niet voor niets dat Joep uit Didam komt en Lynn en Nena in Zevenaar wonen. Ze staan nog steeds honderd procent achter die keuze. Jens: "Ik vind het vooral belangrijk dat ik creatief bezig kan zijn. Joep: "Je doet niet alles uit een boekje, want je gaat zelf dingen ontdekken en uitvoeren." Nena: "Ik vind het werken als team leuk. Je lost samen problemen op wat je alleen niet kunt." Lynn ten slotte is het bewijs dat je geen bèta hoeft te zijn om voor het technasium te kiezen: "Ik heb niet veel met een vak als natuurkunde. Het gaat mij om de vrijheid die je hebt om je eigen oplossingen te bedenken."

Meer weten over Lumen Mundi? Kijk op www.lumenmundi.nl.

in the picture

'IEDEREEN WORDT ACTIEF BIJ DE LES BETROKKEN'

Een jaarlijks terugkerend succesnummer op Candea is *pa en ma in de schoolbanken*, een zaterdagochtend waarop ouders van eersteklassers naar school komen om te ervaren wat hun kind iedere dag meemaakt. Toen Edith Teerlink tijdens een mentorbijeenkomst erover hoorde, was ze meteen enthousiast.

Edith heeft zich keurig aan de spelregels gehouden. Dus op de fiets van Westervoort naar de Saturnus ("Is maar tien minuutjes") en het huiswerk natuurlijk helemaal af. Edith liet zich zelfs overhoren door haar zoon Daan (1-mavo/havo), wat een mooi tafereel moet zijn geweest. "Hij hanteerde dezelfde stijl als ik. Dat was wel grappig. Wat die stijl is? Kort en concreet." Daan is het eerste kind van Edith dat naar de middelbare school gaat. Hij vond het in het begin spannend (en Edith ook!), maar heeft inmiddels zijn draai gevonden. "De eerste weken waren pittig voor hem - zit je in een leuke klas, kun je het lokaal vinden, kom je wel op tijd - maar dat wende snel." Edith is ook tevreden. "De communicatie is goed, de mentor is toegankelijk en het belangrijkste: Daan voelt zich thuis op Candea." De zaterdagochtend in de schoolbanken van haar zoon vond Edith hartstikke leuk. "Op de middelbare school krijg je minder mee van wat je kind ervaart dan op de basisschool. Dat heet loslaten, maar het is fijn om dat toch een keer te kunnen meemaken." Erg leerzaam vond Edith de opbouw van de lessen en de manier van lesgeven. "Toen ik op school zat, was het vooral de docent die zond en de klas die luisterde. Nu wordt iedereen actief bij de les betrokken, waardoor je wel moet meedoen

en opletten." Wat ook opviel - het zal niemand verbazen - is het veelvuldige gebruik van het digitale schoolbord met onder andere filmpjes op internet en een multiplechoicequiz waarmee de docent direct de kennis van de leerlingen kan testen. Allemaal verbeteringen, aldus Edith, maar dat alles beter is, vindt ze te kort door de bocht: "Er zijn ook dingen achteruitgegaan, zoals de schrijfvaardigheid. Die heb je echt nodig, want wat je met de hand opschrijft onderhoud je beter." Bij een ochtend op school hoort een overhoring. "Klopt. We kregen een so'tje Frans. Hoe het ging? Ehm... een paar antwoorden waren niet helemaal goed." Daan weet voortaan hoe hij een wat minder cijfer thuis moet presenteren.

MANUEL IS 13 EN... VRIJWILLIGER IN EEN VERPLEEGHUIS!

Vrijwilligerswerk doen in een verpleeghuis, dat klinkt niet heel bijzonder. Maar wel als je 13 jaar bent, zoals Manuel Visser (2-kb). Hij helpt iedere zondagmiddag in de huiskamer van Liemerij in Zevenaar. Zelf vindt hij dat "iets normaals", maar het Nationale Vfonds dacht daar anders over. Het nomineerde Manuel voor de Kinderprijs 2022.

De prijs is bedoeld voor kinderen en jongeren die 'een verschil hebben gemaakt in de samenleving'. Dat geldt zonder meer voor Manuel. Niet alleen omdat hij de tafel dekt, dingen opruimt en spelletjes speelt, maar vooral ook omdat hij vrolijkheid en gezelligheid brengt.

BIJNA VRIENDEN

"Het zijn vooral oudere mensen. Ze genieten ervan om met een veel jonger iemand te praten. Zelf vind ik het ook fijn. Ik ben dol op verhalen van vroeger en ik vind het leuk dat ik ze blij kan maken. Met sommige bewoners bouw je een band op, die zie ik bijna als vrienden." Maar mensen wonen niet voor niets in een verpleeghuis, is dat af en toe niet lastig? "Ik heb inderdaad meegemaakt dat ik automatisch een bord neerzette voor iemand die er niet meer was. In het begin had ik het daar heel moeilijk

mee, nu kan ik er beter mee omgaan. Het hoort erbij." Manuel krijgt vaak complimenten voor wat hij doet op zondag. Hoe zit dat met zijn klasgenoten? "Sommigen weten ervan en die het vinden het heel leuk. Eén klasgenoot is zelfs een paar keer mee geweest naar Liemerij. Ik heb nog van niemand een negatieve reactie gehad." Het mooie van het vrijwilligerswerk van Manuel is ook dat hij nu helemaal zeker weet dat hij later wil werken in de ouderenzorg. "Het is precies wat ik me ervan had voorgesteld, dus ja, dit wil ik later gaan doen." Tot slot willen we natuurlijk weten of Manuel de Kinderprijs 2022 heeft gewonnen. Helaas... net niet. Wij begrijpen daar niets van, maar Manuel is niet teleurgesteld: "Ik vond het al een grote verrassing dat ik genomineerd werd. Bovendien heb ik van de burgemeester van Zevenaar een jeugdlintje gekregen. Daar ben ik heel trots op." Terecht!

AGENDA

23-25 nov. Project Eerste Wereldoorlog 4-bb/kb/mavo. Week 48 Tweede ronde driehoeksgesprekken. Stageweek 4-bb/kb. 29 nov. Sportoriëntatie 5-havo en 6-vwo (vanaf 14.15 uur). Week 49 Stageweek 4-bb/kb. Herkansingen havo/vwo-bovenbouw. 5 dec. Sinterklaas Ij. 1 (vanaf 14.45 uur). 6 dec. Sportoriëntatie 5-havo en 6-vwo (vanaf 14.15 uur). 9 dec. Paarse Vrijdag. Week 50 Voorlichting decaan 2-bb/kb. 13 dec. Sportoriëntatie 5-havo en 6-vwo (vanaf 14.15 uur). Week 51 Voorlichting decaan 2-bb/kb. Bekendmaking toetsweekrooster havo/vwo. 20 dec. Sportoriëntatie 5-havo en 6-vwo (vanaf 14.15 uur). Profielwerkstukdag 5-havo. 21 dec. Kerstvieringen vwo-bovenbouw en 3- en 4-bb/kb. 22 dec. Kerstvieringen havo-bovenbouw en 3- en 4-mavo. 23 dec. Kerstvieringen onderbouw, vanaf 12.30 uur kerstvakantie (t/m 6 januari).